

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

VAN EDREMİT BELEDİYESİ

2021 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ.....	13
7. DENETİM BULGULARI.....	13

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1 :Personel Durumu	3
Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: Bilanço ve Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesap Cetveli Farkları	16
Tablo 9: Amortisman Ayrılmayan Varlıklar	17
Tablo 10: Amortisman Tabi Maddi Varlığın Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisan Ayrılan Maddi Duran Varlıklar	18

KISALTMALAR

ÇTV	: Çevre Temizlik Vergisi
TL	: Türk Lirası
VASKİ	: Van Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı Tutarının Gerçeği Yansıtması
2. Taşınırın Mali Tablolarda Hatalı Olarak Yer Alması
3. Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması
4. Maddi Duran Varlıklar İçin Hatalı Amortisman Ayrılması
5. Banka Kredilerine Ait Faiz Tahakkuk Kayıtlarının Hatalı Yapılması

B. Diğer Bulgular

1. Büyükşehir Belediyesine Aktarılması Gereken Çevre Temizlik Vergisinin Gönderilmemesi
2. Su ve Kanalizasyon İdaresi Tarafından Aktarılması Gereken Çevre Temizlik Vergisi Paylarının Takip Edilmemesi
3. Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması
4. Emlak Vergisi Tarh ve Tahakkuk İşlemlerinde Bina İnşaat Sınıflarının ve Fiili Kullanım Durumlarının Sağlıklı Bir Şekilde Belirlenmemesi
5. Büyükşehir Belediyesi Tarafından Gönderilmesi Gereken Müze Payının Takibinin Yapılmaması
6. Diğer Kamu İdarelerinin Yetki ve Sorumluluğundaki Yerlere Ait Genel Aydınlatma Giderlerinin Ödenmesi
7. Genel Aydınlatma Kapsamındaki Bazı Tesislerin Elektrik Dağıtım Şirketine Devredilmemesi ve Tesislerin Ticarethane Abone Grubundan Tarifelenmesi
8. Belediyenin Kiraladığı Taşınmazlar İçin Akdedilen Sözleşmelerde Kamu İdarelerinin Taşınmaz Kiralamalarına İlişkin Genelgeye Aykırı Hükümlerin Yer Alması
9. İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Edremit Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Edremit Belediyesinin karar organı olan Edremit Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere yirmi sekiz üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Edremit Belediyesinin teşkilat yapısında, Özel Kalem Müdürlüğü doğrudan Başkana bağlı birim olarak belirlenmiştir. Başkana bağlı memurlar arasından atanan üç başkan yardımcısı, meclis üyeleri arasından görevlendirilen bir başkan yardımcısı bulunmaktadır. Belediyenin yirmi hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1 :Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	310	38
Sözleşmeli Personel		37
Kadrolu İşçi	154	17
Geçici İşçi		9
Toplam		101
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		253

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu üç şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Edremit Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Edremit Belediyesinin 2021 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E. Kod	Giderin Türü	Bütçe İle Verilen Ödenek	Eklene Düşülen Ödenek	Ek Bütçe	Ödenek Toplamı	Bütçe Gideri Toplamı	İptal Edilen Ödenek
01	Personel Giderleri	11.350.000,00	142.423,73	560.121,22	12.052.544,95	11.893.573,64	158.971,31
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	1.315.000,00	241.543,53	130.000,00	1.686.543,53	1.596.386,45	90.157,08
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	52.083.600,00	14.964.311,06	15.725.901,86	82.773.812,92	82.629.770,30	144.042,62
04	Faiz Giderleri	2.000.000,00	-1.110.643,70	0,00	889.356,30	850.016,04	39.340,26
05	Cari Transferler	983.300,00	787.885,84	0,00	1.771.185,84	1.739.269,08	31.916,76
06	Sermaye Giderleri	20.615.100,00	-12.131.362,24	2.583.976,92	11.067.714,68	11.059.286,40	8.428,28
07	Sermaye Transferleri	1.000	105.841,78	0,00	106.841,78	106.316,13	525,65
09	Yedek Ödenek	3.002.000,00	-3.000.000,00	0,00	2.000,00		2.000,00
Toplam		91.350.000,00	0,00	19.000.000,00	110.350.000,00	109.874.618,04	475.381,96

Edremit Belediyesinin 2021 mali yılı bütçesi ile 91.350.000,00 TL ödenek öngörölmüş ve yıl içinde 19.000.000,00 TL ek bütçe yapılmıştır. Eklene ödenekle birlikte 2021 yılı ödenek toplamı 110.350.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 109.874.618,04 TL bütçe gideri yapılmış, 475.381,96 TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Ek Bütçe (TL)	Bütçe Geliri Toplamı (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi(%)
01-Vergi Gelirleri	14.110.000,00	0,00	14.110.000,00	19.056.232,80	12.747,39	19.043.485,41	134,96
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	865.500,00	0,00	865.500,00	493.314,95	160	493.154,95	56,98
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	19.090.000,00	0,00	19.090.000,00	10.809.803,00	0	10.809.803,00	56,63
05- Diğer Gelirler	46.024.500,00	11.000.000,00	57.024.500,00	60.735.755,68	200	60.735.555,68	106,51
06- Sermaye Gelirleri	11.260.000,00	8.000.000,00	19.260.000,00	7.501.726,23	0	7.501.726,23	38,95
09- Red ve İadeler	0	0	0,00	0	0	0	
Toplam	91.350.000,00	19.000.000,00	110.350.000,00	98.596.832,66	13.107,39	98.583.725,27	89,34

2021 yılında bütçe geliri 91.350.000,00 TL öngörülmüştür. Yıl içinde yapılan ek bütçe ile 19.000.000,00 TL ek ödenek verilmiştir. Buna göre 2021 yılı tahmini bütçe geliri toplamı 110.350.000,00 TL öngörülmüştür.

Buna göre 2021 yılında net bütçe geliri %89,34 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri (%134,96), diğer gelirler (%106,51) beklenenin üstünde gerçekleşmiş ve sermaye gelirleri (%38,95), teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%56,98), alınan bağış ve yardımlar (%56,63) ile beklenenin altında gerçekleşmiştir. Sermaye gelirlerinin düşük kalması taşınmaz satışlarına ilişkin ihalenin iptal edilmesinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 4: 2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	11.350.000,00	11.893.573,64	104,79
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	1.315.000,00	1.596.386,45	121,40
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	52.083.600,00	82.629.770,30	158,65
04- Faiz Gideri	2.000.000,00	850.016,04	42,50
05- Cari Transferler	983.300,00	1.739.269,08	176,88
06- Sermaye Giderleri	20.615.100,00	11.059.286,40	53,65
07- Sermaye Transferleri	1.000,00	106.316,13	10631,61
09- Yedek Ödenekler	3.002.000,00	0,00	0,00
Toplam	91.350.000,00	109.874.618,04	120,28

Buna göre 2021 yılında bütçe giderleri % 120,28 seviyesinde gerçekleşmiştir. Sermaye transferlerinde başlangıç bütçesinde öngörülen tutar %10631,61 oranında aşılmıştır. Bu artış bütçeye başlangıç ödeneğinin düşük konulmasından kaynaklanmaktadır. Cari transferler, mal ve hizmet alım giderleri ve sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerine ilişkin gider kalemleri tahmin edilenin üstünde sırası ile %176,88, %158,65 ve %121,40 gerçekleşirken, faiz giderleri beklenenin altında %42,50'si seviyesinde gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2020 yılının 2019 yılına, 2021 yılının 2020 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	7.299.011,50	11.050.813,27	19.056.232,80	51,40	72,44
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	298.354,35	463.251,55	493.314,95	55,27	6,49
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	6.057.433,73	8.637.060,85	10.809.803,00	42,59	25,16
Diğer Gelirler	35.380.331,60	42.354.532,40	60.735.755,68	19,71	43,40
Sermaye Gelirleri	1.311.000,00	9.353.092,10	7.501.726,23	613,43	-19,79
Toplam	50.346.131,18	71.858.750,17	98.596.832,66	42,73	37,21
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	0,00	0,00	13.107,39	0,00	0,00
Net Toplam	50.346.131,18	71.858.750,17	98.583.725,27	42,73	37,19

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2021 yılında gelirleri bir önceki yıla göre 26.724.975,10 TL'lik (%37,19) artış göstermiştir. Bu çerçevede; vergi gelirlerinde 8.005.419,53 TL (%72,44), diğer gelirlerinde 18.381.223,28 TL (%43,40) ve alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde 2.172.742,15 TL (%25,16) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Artışın büyük oranda merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylarının eklenmesi sonucu arttığı anlaşılmakla birlikte, gelir yönetiminde sağlanan başarı da bu artışta etkili olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	7.843.228,33	9.717.139,64	11.893.573,64	23,89	22,40
SGK Devlet Prim Giderleri	1.048.650,73	1.158.264,22	1.596.386,45	10,45	37,83
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	39.927.184,42	49.481.152,89	82.629.770,30	23,93	66,99
Faiz Giderleri	862.230,46	1.610.694,39	850.016,04	86,81	-47,23
Cari Transferler	519.075,23	959.979,43	1.739.269,08	84,94	81,18
Sermaye Giderleri	1.879.844,38	11.989.006,51	11.059.286,40	537,77	-7,75
Sermaye Transferleri	300.196,89	0,00	106.316,13		
Toplam	52.380.410,44	74.916.237,08	109.874.618,04	43,02	46,66

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2021 yılında 2020 yılına göre 34.958.380,96 TL (%43,02) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2021 yılında personel giderlerinin 2.176.434,70 TL (%22,40), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 438.122,23 TL (%37,83) arttığı görülmektedir. Mal alım ve hizmet giderlerinde 33.148.617,41 TL'lik (%66,99) ve cari transferlerinde 779.289,65 TL'lik (%81,18) artış olmuş, buna karşın faiz

giderlerinde 760.678,35 TL'lik (%47,23) ve sermaye giderlerinde 929.720,11 TL'lik (%7,75) bir azalış olmuştur.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2021 yılı Faaliyet Gideri 137.341.284,80 TL, 2021 Faaliyet Geliri 147.136.941,14 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 9.795.656,34 TL olarak gerçekleşmiştir.

Edremit Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Sermaye Payı %
1	Van Edremit Belediyesi Personel A.Ş.	1.000.000,00	1.000.000,00	100
2	Mavi Edremit Peyzaj San. Tic. A.Ş.	750.000,00	750.000,00	100
3	Kıyı Kent Peyzaj Temizlik İnş. San. Tic. A.Ş.	750.000,00	699.975,00	93,33

Edremit Belediye şirketlerinin hissedarı olduğu şirket bulunmamaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Edremit Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca

hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe

Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının

güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol, idarenin amaçlarına, mevzuata ve belirlenmiş politikalarına uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem, süreç ve iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İç kontrol sistemi Hazine ve Maliye Bakanlığınca hazırlanan “İç Kontrol ve Ön Malî

Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar”a uygun olarak gerçekleştirilir. Söz konusu usul ve esaslar, iç kontrol ve ön malî kontrol faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin işlem ve süreçleri belirlemiştir. Bunlar idarenin harcama ve malî hizmetler birimleriyle, ön malî kontrol ve iç denetimle ilgili iş ve işlemlerdir. İdare, iç kontrol kurmak amacıyla ilgili “Usul ve Esaslar” ve “Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Rehberi” doğrultusunda çalışmalar yürütmüş ve iç kontrol standartlarının gerektirdiği koşulları sağlayabilmek için, kamu iç kontrol standartları tebliğine uygun bir eylem planı oluşturmuştur.

İç kontrol sistemine ilişkin standartlar ve şartları, COSO iç kontrol modeline dayanan Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Rehberi doğrultusunda hazırlanmıştır. Bu şartlar dışında kuruma özel farklı standart ya da şart belirlenmesine gerek görülmemiştir.

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmeye çalışılmıştır. Uygulamanın geliştirilmesi gerekmektedir.

İş akış süreçleri belirlenmiş fakat öncelikli olarak mali işlem süreçleri olmak üzere İç Kontrol Rehberine uygun şekilde eksikliklerinin giderilerek geliştirilmesi gerekmektedir. Başkanlık makamı tarafından yetkiler ve yetki devrinin sınırları belirlenmiş ve sınırları yazılı olarak belirtilmiştir. Kurum yönetimi, yaptığı görevlendirmelerde görevler ayrılığı ilkesini dikkate almaktadırlar

İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yapılmıştır. Kurumdaki tüm personel “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri İle Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” ekinde yer alan etik sözleşmesini imzalamıştır. Bunun yanında gerekli eğitim ve bilgilendirme çalışmalarıyla konunun işlerliği ve etkinliğinin sağlanabilmesi amacıyla ek çalışmalar gereklidir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikalarının belirlenmesi ve kurum çalışanlarına duyurulmasında yetersizlikler söz konusudur.

Hassas görev prosedürleri hazırlanmıştır. Hassas Görevler Yönergesi ve Hassas Görevler Listesi oluşturularak ilgili personele tebliğ edilmiş fakat yayımlanmamıştır. Bu görevlerin öncelikle web sayfasında olmak üzere başta bilgi edinme yasası güvencesiyle ilgili taraflarca faydalanılabilecek şekilde kamuoyuna açıklanması gerekmektedir.

Her yıl ihtiyaç analizine dayalı bir eğitim planı hazırlanmakta ve uygulanmaktadır.

Bunun yanında hizmet içi eğitim planlamasının etkinleştirilmesi için İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü çatısı altında insan kaynağının geliştirilmesi çerçevesinde önemsenerek yürütülmesi gerekmektedir.

İdarenin stratejik planları, “Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” doğrultusunda mevzuata uygun bir şekilde hazırlanmıştır. İdarenin yürüteceği program, faaliyet ve projeleri ile bunların kaynak ihtiyaçlarıyla performans hedef ve göstergelerini içeren performans programı, “Kamu İdarelerince Hazırlanacak Performans Programları Hakkında Yönetmelik” hükümlerine uygun olarak hazırlanmıştır. İdarenin mali yıl bütçesi, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile stratejik plan ve performans programına uygun olarak hazırlanmaktadır.

İdare, risk yönetim çalışmalarını yürütmektedir. Sistemli bir şekilde analizler yapılarak amaç ve hedeflerin gerçekleşmesini engelleyebilecek iç ve dış riskler tanımlanarak değerlendirilmekte ve önlemler belirlenmektedir. Risk çalışmaları insan kaynağı gerektiren, üzerinde daha detaylı çalışma yapılması gereken bir aşamadır.

Ön mali kontrol sistemi, iç kontrol ve ön mali kontrole ilişkin usul ve esaslara uygun olarak yeniden tasarlanmalı ve harcama birimleri ve mali hizmetler biriminin ön mali kontrol sorumluluklarını idare özelinde belirleyen bir yönerge ile düzenlenmesi gereklidir.

Yönetim bilgisi ve raporları üretecek ve analiz yapma imkânı sunacak bilgi sistemleri genel olarak belediyelere yazılım desteği sağlayan firmalardan sağlanmaktadır. Veri kayıt ve dosyalama sistemleri de aynı temele dayanmaktadır. Ayrıca ihtiyaca göre bütünsel olmayan yazılımlar da kullanılmaktadır. Buna rağmen bu yazılım ortamı doğru şekilde raporlama yapılabilmesi açısından, gerek kullanıcı yetersizlikleri gerekse yazılım ortamının eksiklikleri sebebiyle iyileştirilmesi gereken bir yapıdadır.

İdare faaliyet raporlarını faaliyet sonuçlarını içerecek şekilde sahip olduğu bilgi sistemleri ve veri kaynaklarını kullanarak düzenli olarak hazırlamakta ve kurumun web sayfasında yayımlamaktadır.

Kurumda bilgi güvenliği yönetiminin standartlara uygun şekilde kurulmuş olduğu söylenemez. Yapılan çalışmalar henüz sonuçlandırılmamıştır.

İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu görevlendirilmiş buna rağmen iç kontrol sisteminin yılda en az bir kez değerlendirilmesi ve değerlendirme raporuna dayalı bir yenileme

ve iyileştirme çabası görülmemektedir. Bu çerçevede iç kontrol izleme ve değerlendirmelerinde ilerleme kaydedilemediği gözlemlenmektedir. İdarenin bağımsız, iç kontrol uygulamaları hakkında danışmanlık sağlayabilecek bir iç denetim birimi bulunmamaktadır.

İzleme standardı, iç kontrol sisteminin güçlendirilmesi ve sürdürülebilirliğe ilişkin koşullar içerir. İdare, yönetici görüşlerini, iç ve dış denetim raporlarındaki bulguları, talep ve şikâyetler gibi bilgi kaynaklarını kullanarak eylemleri ve kontrol faaliyetlerini gözden geçirmeli ve sistemini güncellemelidir. İdarenin kurduğu iç kontrol sisteminin en zayıf halkası izleme ve değerlendirme standardının gereğinin yerine getirilmemesidir.

Sadece iç kontrol bileşenleri hakkında bir kontrol oluşturmak yeterli değildir. Bu kontrollerin çalışması ve yazılanların kağıt üstünde kalmamasının temini gerekir. Nitekim bazı eylemlerin birbirini takiben diğer eylem planlarında da yer almasının önüne geçilemez.

Bir kontrol “yazılı olarak” oluşturulduktan sonra bizzat çalışıyor olmasını sağlamak, son olarak da “etkin çalışmasının sağlamak” gerekir. Bu da izleme, değerlendirme ve yeni kontrol ve eylemler geliştirmek yoluyla olmaktadır. Bu itibarla öncelikle iç kontrol bileşenlerinin çalışması ve takiben etkinliğinin sağlanması ile güvence sağlayan bir kontrol yapısına ulaşılmış olacaktır.

Belediyenin iç kontrol sistemini düzenli olarak değerlendirmeye tabi tutarak gerekli önlemleri almadığı anlaşılmıştır. Sonuç olarak, Belediyenin kurduğu iç kontrol sisteminin birçok yönüyle yeniden ele alınarak güncellenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Van Edremit Belediyesinin 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı Tutarının Gerçeği Yansıtması

Edremit Belediyesinin taşınmaz satışlarından kaynaklı tahsil edilmemiş herhangi bir alacağı bulunmamasına rağmen mali tablolarda taşınmaz satışlarından kaynaklanan alacağının bulunduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe Muhasebe Yönetmeliğinin 97'nci maddesinde mahalli idarelere ait maddi duran varlıkların taksitli satılması durumunda ortaya çıkan alacakların 127-Diğer Faaliyet Alacakları Hesabında izleneceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; belediyeye ait taşınmazların peşin satıldığı ve taşınmaz bedellerinin banka yoluyla tahsil edildiği ancak bu satışların taksitli satış gibi kaydedildiği ve bunun sonucunda 127-Diğer Faaliyet Alacakları Hesabına 14.125.892,51 TL kayıt yapıldığı görülmüştür.

Belediyenin gerçekte var olmayan bir alacağının mali tablolarda yer alması, 127-Diğer Faaliyet Alacakları Hesabının 14.125.892,51 TL fazla görünmesine neden olmaktadır.

Kurum cevabında gerekli düzenlemelerin yapıldığı ifade edilmiştir. Ancak 2022 yılında yapılan doğru kayıt 2021 yılı bilançosunda oluşan hatalı durumu değiştirmemektedir.

BULGU 2: Taşınırın Mali Tablolarda Hatalı Olarak Yer Alması

Taşınır çıkış kayıtlarının taşınırın kayıtlı olduğu değerlerinden daha fazla olarak yapıldığı ve taşınır hesaplarının bilançodaki tutarları ile idare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetvelindeki tutarların birbiri ile uyumlu olmadığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliğinin 13'üncü maddesinde, taşınırın, edinme şekline bakılmaksızın kamu idaresince kullanılmak üzere teslim alındığında giriş; tüketime verildiğinde, satıldığında, başka harcama birimlerine devredildiğinde, bağışlandığında veya yardım yapıldığında, çeşitli nedenlerle kullanılamaz hale geldiğinde, hurdaya ayrıldığında veya kaybolma, çalınma, yok olma hallerinde çıkış kayıtlarının yapılacağı ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe Muhasebe Yönetmeliğinin 115'inci maddesinde; kurumlarca satılmak, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk

madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tüketilecek veya paraya çevrilecek varlıkların 150-İlk Madde ve Malzeme hesabında izleneceği,

194'üncü maddesinde; kurumların faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü makine, tesis ve cihazlar ile bunların eklentileri ve yükleme, boşaltma, aktarma makine ve gereçlerinin 253-Tesis, Makine ve Cihazlar hesabında izleneceği,

196'ncı maddesinde; kurumlara ait taşıtların 254-Taşıtlar hesabında izleneceği,

198'inci maddesinde ise; kurum faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıkların 255-Demirbaşlar Hesabında izleneceği ifade edilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliğinin 34'üncü maddesinin birinci fıkrasında; taşınır mal yönetim hesabının, taşınır kayıt yetkilisi tarafından harcama birimleri itibarıyla hazırlanacağı ve taşınır kontrol yetkilisince kayıt ve belgeler ile mali tablolara uygunluğu kontrol edilerek imzalanacağı belirtilmiştir. Maddenin devamında ise taşınır mal yönetim hesabını oluşturan cetveller; yılsonu sayımına ilişkin sayım tutanağı, taşınır sayım ve döküm cetveli, harcama birimi taşınır mal yönetim hesabı cetveli ve yılsonu itibarıyla en son düzenlenen taşınır işlem fişinin sıra numarasını gösterir tutanak olarak sayılmıştır.

Yönetmelik'in aynı maddesinde; muhasebe yetkililerinin gönderilen taşınır yönetim hesabı cetvellerindeki kayıtları muhasebe kayıtlarıyla karşılaştırıp uygunluğunu onayladıktan sonra harcama yetkilisine geri göndereceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda belirtilen açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde, taşınırların çıkış değerlerinin taşınırların giriş değerlerinde fazla olamayacağı, İdare Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesap Cetvelinde görünen tutarlar ile muhasebe kayıtlarında görünen tutarların birbiriyle uyumlu olması gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, taşınırlar içerisinde yer alan 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabında 6.947.159,47 TL, 253-Tesis Makine ve Cihazlar Hesabında 2.298.010,66 TL, 254-Taşıtlar Hesabında 9.063,00 TL, 255-Demirbaşlar Hesabında 350.601,75 TL tutarında kayıtlı değerinden fazla çıkış yapıldığı, ayrıca Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesap Cetvelinde görünen tutarlar ile Bilançoda görünen tutarların birbiriyle uyumlu olmadığı görülmüştür.

Tablo 8: Bilanço ve Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesap Cetveli Farkları

Taşınır Hesabının Adı ve Kodu	Bilançoda Yer Alan Tutarlar (TL)	Taşınır Mal Yönetimi Hesap Cetvelindeki Tutarları (TL)
253 Tesis Makine ve Cihazlar Hesabı	2.790.620,18	1.208.012,98
255 Demirbaşlar Hesabı	4.098.571,26	4.210.992,34

Yukarıda yer alan tablodan da görüleceği üzere; ayrıntılı hesap cetveli ile bilançodaki tutarların farklı olması nedeniyle 253-Tesis Makine ve Cihazlar Hesabı 1.582.607,20 TL fazla ve 255-Demirbaşlar Hesabı 112.421,08 TL eksik görünmektedir.

Taşınırların kayıtlı olduğu değerlerden fazla çıkışının yapılması ve taşınır hesaplarının bilançodaki tutarları ile idare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetvelindeki tutarların birbiri ile uyumlu olmaması taşınırların bilançoda hatalı olarak yer almasına neden olmaktadır.

BULGU 3: Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

Belediyenin tahsisli kullandığı taşınmazların muhasebe kayıtlarında yer almadığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe Muhasebe Yönetmeliğinin 187'nci maddesinin 2/a/5 bendinde, kamu idarelerince tahsisli olarak kullanılan taşınmazların ilgili maddi duran varlıklar hesabında izleneceği ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planına göre; kamu idaresinin tahsisli kullandığı taşınmazları niteliğine göre 250.03/252.03-Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar hesabında izlemesi gerekir.

Yapılan incelemede; Edremit Belediyesinin arsa ve bina olmak üzere 18 (On sekiz) adet taşınmazı tahsisli kullandığı ancak bu taşınmazların bilançoda görülmediği anlaşılmıştır.

Tahsisli kullanılan taşınmazların muhasebe kayıtlarında yer almaması 250-Arazi ve Arsalar Hesabı ile 252-Binalar Hesabının bilançoda olması gerekenden daha az tutarda görünmesine neden olmaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, tahsisli kullanılan taşınmazların muhasebe kayıtlarının yapıldığı ifade edilmiştir. Ancak 2022 yılında yapılan doğru kayıt 2021 yılı bilançosunda oluşan hatalı durumu değiştirmemektedir.

BULGU 4: Maddi Duran Varlıklar İçin Hatalı Amortisman Ayrılması

İdarenin maddi duran varlık grubunda kayıtlı bulunan bazı varlıkları için amortisman ayrılmadığı, bazı varlıklar için ise amortisman tabi maddi varlığın kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrıldığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25-Maddi Duran Varlıklar Hesap grubuna ilişkin olan "Hesap grubuna ilişkin işlemler" başlıklı 187 nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde; bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı; amortisman tabi maddi duran varlıkların neler olduğu, bunlara ilişkin uygulanacak amortisman süre, yöntem ve oranlarına ilişkin esas ve usullerin Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirleneceği, ayrılan amortismanların nasıl muhasebeleştirileceği ve varlıkların amortisman hesaplanmasına esas alınacak değerinin nasıl tespit edileceği belirtilmiştir.

04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Amortisman ve Tükenme Payları" başlıklı 47 Sıra No'lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde ise; kamu idarelerinin duran varlıklarından hangilerinin amortisman ve tükenme payına tabi tutulacağı, buna ilişkin usul ve esaslar ile uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, yöntem ve oranları düzenlenmiştir.

Yapılan incelemelerde, anılan Yönetmelik ve Tebliğ hükümlerine aykırı olarak İdarenin maddi duran varlık grubunda kayıtlı bulunan maddi duran varlıklarının bir kısmı için hiç amortisman ayrılmadığı, amortisman ayrılan bazı varlıklar için ise amortisman tabi maddi varlığın kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayrıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 9: Amortisman Ayrılmayan Varlıklar

Hesap Kodu	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri (TL)	Amortismanların Toplam Değeri (TL)	Fark (TL)
255.03.02..	Misafirhane, Konaklama ve Barınma Amaçlı Mobilyalar	846.880,70	0,00	846.880,70
255.03.05..	Seminer ve Sunum Amaçlı Ürünler	436.259,94	0,00	436.259,94
255.03.04..	Bebek ve Çocuk Mobilyası ve Aksesuarları	19.847,60	0,00	19.847,60
255.05.04..	Koruma Altına Alınan Hayvanlar	124.735,40	0,00	124.735,40
253.03.02..	Beslenme, Gıda ve Mutfak Cihaz ve Aletleri	274.346,32	0,00	274.346,32
253.03.08..	Spor Amaçlı Kullanılan Cihaz ve Aletler	3.540,00	0,00	3.540,00

Tablo 10: Amortisman Tabi Maddi Varlığın Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılan Maddi Duran Varlıklar

Hesap Kodu	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri (TL)	Amortismanların Toplam Değeri (TL)	Fark (TL)
255.03.01	Büro Mobilyaları	49.512,36	1.174.600,30	-1.125.087,94
253.02.01	Tarım ve Ormancılık Makineleri ve Aletleri	0	311.648,23	-311.648,23
253.02.02	İnşaat Makineleri ve Aletleri	0	1.239,00	-1.239,00
253.02.04	İş Makineleri ve Aletleri	0	9.080,00	-9.080,00
253.02.05	Güç Elektroniği ve Basınçlı Makineler ile Aletleri	0	105.552,18	-105.552,18
253.02.06	Posta Makineleri	0	1.445,55	-1.445,55
253.02.07	Paketleme Makineleri	0	60.119,86	-60.119,86
253.02.09	Ayırma, Sınıflandırma Makineleri	0	791.092,83	-791.092,83
256	Hizmet İmtiyaz Varlıkları	0	4.056.860,82	-4.056.860,82

Maddi duran varlıklar için amortisman kayıtlarının yapılmaya başlandığı ifade edilmiş olmakla birlikte, 2021 yılı mali tablolarında hata devam etmektedir.

Amortisman tabi maddi duran varlıklar için hiç amortisman ayrılması ve değerinden fazla amortisman ayrılması nedeniyle, bilançoda 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı ile maddi duran varlıkların net değerleri hatalı görünmektedir. Aynı zaman faaliyet sonuçları tablosunda da amortisman giderleri gerçek değeri göstermemektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, maddi duran varlıklar için amortisman kayıtlarının yapılmaya başlandığı ifade edilmiştir. Ancak 2022 yılında yapılan doğru kayıt 2021 yılı bilançosunda oluşan hatalı durumu değiştirmemektedir.

BULGU 5: Banka Kredilerine Ait Faiz Tahakkuk Kayıtlarının Hatalı Yapılması

Aylık peşin olarak ödenen banka kredi faizleri hatalı olarak 381 ve 481-Gider Tahakkukları Hesaplarına kaydedilmiştir.

Belediyenin geçmiş yıllarda bankalardan kullandığı kredilere ilişkin faizler aylık peşin olarak ödenmektedir.

381-Gider Tahakkukları Hesabının açıklandığı Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 289'uncu maddesine göre bu hesap, kısa vadeli iç ve dış mali borçlar hesap gruplarında izlenmeyen; tahakkuk etmiş giderlerden kaynaklanan ancak gelecek aylarda ödenebilir duruma gelecek olan borçlar ile uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki gider tahakkukları hesabında kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına inenlerin izlenmesi için kullanılır.

481-Gider Tahakkukları Hesabının açıklandığı 338'inci maddesine göre bu hesap, uzun vadeli iç ve dış mali borçlar hesap gruplarında izlenmeyen; tahakkuk etmiş giderlerden kaynaklanan ancak, içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemden sonraki dönemlerde ödenebilir duruma gelecek olan borçların izlenmesi için kullanılır.

Buna göre tahakkuk etmiş ve gelecek aylarda ödenecek olan işlemiş faiz tutarlarının 381-Gider Tahakkukları Hesabına, tahakkuk etmiş ve içinde bulunulan yılı takip eden yıldan sonraki yıllarda ödenecek işlemiş faiz tutarlarının ise 481-Gider Tahakkukları Hesabına kaydedilmesi gerekir.

Yapılan incelemede, banka kredilerinin kullanıldığı yılda faiz tutarlarının tamamının giderleştirilerek 630-Giderler Hesabına kaydedildiği, karşılığında 381 ve 481-Gider Tahakkukları Hesaplarının kullanıldığı ve faiz tutarları ödendiğinde ise bu hesaplardan çıkış yapıldığı görülmüştür. Banka kredileri taksitlerine ait ödemeler aylık şekilde düzenlendiğinden ve tahakkuk eden faiz tutarı ilgili ay içerisinde ödendiğinden banka kredisi kullanıldığında faiz tutarına ilişkin herhangi bir kayıt yapılmaması gerekir. Faiz tutarları ödendiği zaman doğrudan 630-Giderler Hesabına kaydedilerek giderleştirilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla faiz giderlerinin 381-Gider Tahakkukları Hesabına veya 481-Gider Tahakkukları Hesabına kaydedilmemesi gerekir.

2021 yılında ödenen faiz giderleri önceki yıllarda giderleştirilerek 630-Giderler Hesabına kaydedildiğinden, 2021 yılında ödenen faiz giderleri 2021 yılı mali tablolarında yer almamaktadır. Yapılan hatalı kayıt sonucunda 2021 yılı faaliyet sonuçları tablosunda 630-Giderler Hesabına 2.868.472.20 TL eksik kayıt yapılmıştır. 2021 yılında tahakkuk etmemiş faiz giderlerinin tahakkuk kayıtları yapıldığından 2021 yılı bilançosunda 481-Gider Tahakkukları Hesabına 11.741.187,73 TL fazla kayıt yapılmıştır.

İdare tarafından verilen cevapta, faiz ödemelerinin ödendiği yılda gider kaydının yapıldığı ifade edilmiştir. Ancak 2022 yılında yapılan doğru kayıt 2021 yılı mali tablolarında

oluşan hatalı durumu değiştirmemektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Büyükşehir Belediyesine Aktarılması Gereken Çevre Temizlik Vergisinin Gönderilmemesi

İş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalardan tahsil edilen Çevre Temizlik Vergisinin (ÇTV) %20'si Edremit Belediyesi tarafından büyükşehir belediyesine gönderilmemektedir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çevre temizlik vergisi" başlıklı mükerrer 44'üncü maddesinde; çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların ÇTV'ye tabi olduğu; büyükşehir belediye sınırları içinde bulunan belediyelerin kendileri tarafından tahsil edilen ÇTV ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının yüzde yirmisini tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili büyükşehir belediyelerine aktarılacağı belirtilmektedir.

Tahsil edilen vergiyi veya gecikme zammını yukarıda belirtilen süre içinde ilgili belediyeye yatırmayan idarelerden, bu tutarların 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir belediyesinin gelirleri" başlıklı 23'üncü maddesinin son fıkrasında: büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyelerinin; tahsil ettikleri vergiler ve benzeri malî yükümlülüklerden birbirlerine ödemeleri gereken payları zamanında yatırmamaları halinde, ilgili belediyenin talebi üzerine söz konusu tutarın, İller Bankası tarafından, yükümlü belediyenin genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek alacaklı belediyenin hesabına aktarılacağı belirtilmektedir.

İdarenin 2021 yılı hesabının incelenmesi neticesinde; büyükşehir belediyesine aktarılması gereken çevre temizlik vergisinin gönderilmediği görülmüştür.

Kurumun mevzuat hükümleri doğrultusunda söz konusu geliri ilgili büyükşehir belediyesine aktarması gerekmektedir.

BULGU 2: Su ve Kanalizasyon İdaresi Tarafından Aktarılması Gereken Çevre Temizlik Vergisi Paylarının Takip Edilmemesi

Van Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (VASKİ) tarafından belediye ve mücavir alan sınırları içerisindeki konutlar üzerinden tahsil edilen çevre temizlik vergisine ilişkin belediyeye aktarılması gereken Çevre Temizlik Vergisi payının tahsili için gerekli takip ve başvuru yollarının kullanılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çevre Temizlik Vergisi" başlıklı (ÇTV) mükerrer 44'üncü maddesinde belirtildiği üzere, Van ilinde 2560 sayılı İstanbul Su Ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun hükümleri doğrultusunda Van Su ve Kanalizasyon İdaresi kurulmuş olup, çevre ve temizlik vergisinin tahsil sorumluluğu VASKİ'ye verilmiştir.

Aynı maddenin dokuzuncu fıkrasına göre ise, ilçe belediyesi ve mücavir alan sınırları içerisinde yer alan konutlar üzerinden tahsil edilen çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil edilen gecikme zammının %80'inin VASKİ tarafından tahsilatı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye bildirilip aynı süre içerisinde de ödenmesi gerekmektedir.

Tahsil edilen vergi veya gecikme zammını belirtilen süre içinde ilgili belediyeye yatırmayan idarelerden, bu tutarların 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edileceği aynı maddede hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan ilçe belediyelerince işyerleri üzerinden tahsil edilen ÇTV'nin %20'sinin büyükşehir belediyelerine aktarılması 2464 sayılı Kanun'un 44'üncü maddesinin emredici hükmüdür.

2021 mali yılı uygulamasına bakıldığında, VASKİ tarafından belediyeye aktarılması gereken ÇTV payının gönderilmediği, İdarenin ise bu alacağın tahsili için gerekli takip ve başvuru yollarını kullanmadığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından gelirlerin toplanması sorumluluğu kapsamında anılan ÇTV payının takip ve tahsiline yönelik işlemlerin yapılması gerekmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, ÇTV payının alınması konusunda VASKİ ile gerekli yazışmaların yapıldığı, gerekli takip işlemlerinin yapılacağı ifade edilmiştir.

BULGU 3: Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması

Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsil edilmediği görülmüştür.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun "Tanımlar ve Kısaltmalar" başlıklı 3'üncü maddesinin (s), (ş) ve (z) fıkralarında; "Geçiş Hakkı", "Geçiş Hakkı Sağlayıcısı" ve "İşletmeci" tanımlamaları yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 22'inci maddesinin birinci fıkrasında "Geçiş hakkının kapsamı" belirlenmiş, 25'inci maddesinde de işletmeci ile geçiş hakkı sağlayıcısının anlaşma serbestisi çerçevesinde geçiş hakkına ilişkin anlaşmalar yapabileceği düzenlenmiştir.

Geçiş hakkı ve bu hakka uygulanacak ücret tarifesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından 27.12.2012 tarih 28510 sayılı Resmi Gazete'de "Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik" yayımlanmıştır.

Yönetmelik'te işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısının geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları, belirlenen ilkeler doğrultusunda serbestçe yapabileceği, anlaşma yapmaya ve geçiş hakkına ait ücretlerin tahsiline ise geçiş hakkına konu olan taşınmazın sahibi veya taşınmaz üzerinde hak sahibi olanların yetkili olduğu ifade edilmiştir. 01.01.2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere geçiş hakkı ücretleri tarifesi Yönetmelik'e eklenmiş olup geçiş hakkı ücretinin Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi'nde belirtilen fiyatları aşamayacağı ve bu fiyatların her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre belediyeler tarafından tarifede tavan olarak belirtilen miktarlara da riayet edilmek suretiyle geçiş hakkı talep eden telekomünikasyon firmalarından tahsil edilmek üzere geçiş hakkı ücreti belirlenmesi ve bu ücretlerin geçiş hakkını kullanan işletmecilerden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin takibi için yazı yazıldığı ancak

herhangi bir tahakkuk ve tahsilatın gerçekleşmediği tespit edilmiştir.

2020 yılı öncesinde geçiş hakkı ücretlerinin büyükşehir belediyesi sorumluluğunda olduğu ve ilçe belediyesi tarafından tahsil edilmediği ifade edilmiş ise de Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik gereği ilçe belediyelerin sorumluluk alanlarındaki yerlere ait geçiş hakkı ücretlerinin ilçe belediyesi tarafından tahsil edilmesi gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen düzenlemeler ve açıklamalar çerçevesinde, Belediye tarafından 2021 yılı içerisinde altyapı geçiş hakkı bedeli olarak herhangi bir tahakkuk ve tahsilatın yapılmaması belediyenin önemli bir gelirden mahrum kalmasına yol açmaktadır. Bu nedenle söz konusu gelirlere yönelik gerekli işlemler yapılmalıdır.

BULGU 4: Emlak Vergisi Tarh ve Tahakkuk İşlemlerinde Bina İnşaat Sınıflarının ve Fiili Kullanım Durumlarının Sağlıklı Bir Şekilde Belirlenmemesi

Belediye sınırları içerisinde emlak vergisine tabi binaların inşaat sınıflarının, inşaat sınıflarının tayinine esas alınacak nitelikler ortaya konmadan belirlendiği ve binaların fiili kullanım durumlarının sağlıklı belirlenmediği görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 29'uncu maddesinde; binalar için emlak vergi değerinin, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlıklarınca müştereken tespit ve ilân edilecek bina metrekaresi normal inşaat maliyetleri ile arsa veya arsa payı vergi değerinin toplamı olduğu ve bu hususların çıkarılacak bir yönetmelikle hesaplanacağı ifade edilmiştir. 2.7.2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 59'uncu maddesiyle, bu maddede yer alan "tüzük" ibaresi "yönetmelik" şeklinde değiştirilmiştir.

Emlak Vergisine Matrah Olacak Vergi Değerlerinin Takdirine İlişkin Tüzük'ün "Binaların inşaat sınıflarına göre ayrımı" başlıklı 10'uncu maddesinde; binaların yapılış tarzı, işçiliği, çeşitli kısımlarında kullanılan malzemenin cinsi, kalitesi ve benzeri hususlar dikkate alınarak binalar, lüks inşaat, birinci sınıf inşaat, ikinci sınıf inşaat, üçüncü sınıf inşaat, basit inşaat olmak üzere beş sınıfa ayrılmıştır.

Bahse konu 10'uncu maddenin son fıkrasındaki hükme istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 15.12.1982 tarihli ve 17899 sayılı R.G.'de "Bina İnşaat Sınıflarının

Tespitine Dair Cetvel” yayımlanmıştır. Cetvelde; binaların yapılış tarzı, işçiliği, çeşitli kısımlarında kullanılan malzemenin cinsi ve kalitesi gibi özelliklere yer verilmiş, binalar Tüzük’e uygun olarak beş sınıfa ayrılmış ve her sınıf için on adet kriter belirlenmiştir

Bahsi geçen Tüzük’ün “İnşaat maliyet bedelinin hesaplanması” başlıklı 20’nci maddesine göre; inşaat maliyet bedeli, binanın dıştan dışa yüzölçümü ile metrekare normal inşaat maliyet bedelinin çarpılması suretiyle bulunmaktadır. Metrekare normal inşaat maliyet bedelleri; binaların kullanılış tarzları, inşaat neveleri ve sınıflarına göre Hazine ve Maliye ile Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlıklarınca birlikte belirlenmekte ve uygulanacağı bütçe yılından önce ilan olunmaktadır.

Anılan Kanunun 33’üncü maddesinde, yeni bina inşa edilmesi, bir arazi ve arsanın bina mütemmimi durumuna girmesi vergi değerini tadil eden sebepler arasında sayılmıştır.

Kanun’un “Bildirim verme süresi” başlıklı 23’üncü maddesinde de 33’üncü maddeye göre vergi değerinde değişiklik yapılması gereken nedenlerin bulunması halinde emlak vergisi bildirimini verilmesinin zorunlu olduğu belirtilmiştir. Bu durumda, bir arsa üzerine bina yapılması durumunda vergi değerinde değişiklik yapılması gerekmektedir.

Binaların vergi değeri bina inşaat maliyet bedeli ile arsa payı değerinden oluşmaktadır. Dolayısıyla bina inşaat sınıflarının doğru tespit edilmesi binaların vergi değerinin tespitinde büyük önem arz etmektedir.

Her bütçe yılından önce yayımlanan Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliğ eklerinde yer verilen “Binaların Metrekare Normal İnşaat Maliyet Bedellerini Gösterir Cetveller” incelendiğinde, metrekare normal inşaat maliyet bedellerinin bina sınıflarına göre belirlendiği görülmektedir. Bina sınıfının, olması gerekenden daha düşük bir sınıf olarak belirlenmesi; inşaat maliyet bedelinin, dolayısıyla bina vergi değerinin olması gerekenden daha az miktarda hesaplanmasına, kurum tarafından daha az miktarda emlak vergisi tahakkuk ve tahsilatı yapılmasına sebep olacaktır.

Konuyla ilgili olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan 14 Seri No’lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği’nde; binanın gireceği sınıfın, belirlenen özelliklerden yarıdan fazlasını taşıyıp taşımadığına bakılarak belirleneceği, binada anılan özelliklerden yarıdan fazlası yoksa, bu defa özellikleri itibariyle en yakın olduğu sınıfın beyan edileceği, diğer taraftan, binanın bir alt veya üst sınıftan hangisine gireceği konusunda tereddüde düşülen hallerde, rayiç bedelin beyan edilmesinin esas olduğu da dikkate alınarak, bir üst sınıf

bildirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Tüzük'ün 3'üncü maddesinde; inceleme yetkisine sahip memurların, mükelleflerden emlakın genel durumuna, kullanılış tarzına ilişkin gerekli bilgileri isteyebileceği, 4'üncü maddesinde ise; inceleme yetkisine sahip memurların, vergi değeri takdir edilecek bina, arsa ve araziye gezip görebileceği ifade edilmiştir.

Binaların sınıflarının belirlenmesi için binalara ait proje ve yapı kullanma izin belgelerinde binalara ait niteliklerin tam olarak yer almadığı, bunun dışında binaların özelliklerini belirten herhangi bir belgenin veya idarenin vergi değeri takdir edilecek binayı gezip gördüğüne ait bir tutanağın yer almadığı, projesi ve yapı kullanma izin belgesi olmayan ancak bina olarak kullanılan bazı yapıların arsa üzerinden vergilendirildiği görülmüştür.

Dolayısıyla binalara ait proje ve yapı kullanma izin belgelerinde belirtilen nitelikler bina inşaat sınıflarının belirlenmesi ve ayrılması için yeterli düzeyde olmadığından, Belediyenin binanın genel durumuna ilişkin bilgileri istemesi ve personelinin vergi değeri takdir edilecek binayı görüp bina özelliklerini bir tutanakla tespit etmesi gerekmektedir. Projesi ve yapı kullanma izin belgesi olmayan yapıların ise bina üzerinden vergilendirilmesi gerekir.

Bina inşaat sınıflarının ve fiili kullanım durumlarının sağlıklı bir şekilde belirlenmemesi emlak vergisi kaybına neden olmaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, binaların fiili kullanım durumlarının yerinde tespit edilerek gerekli düzenlemelerin yapılmasına başlandığı ifade edilmiştir.

BULGU 5: Büyükşehir Belediyesi Tarafından Gönderilmesi Gereken Müze Payının Takibinin Yapılmaması

Van Büyükşehir Belediyesi tarafından Edremit Belediyesine aktarılması gereken müze payının takibinin yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Müze giriş ücretleri ile madenlerden belediyelere pay" başlıklı mükerrer 97'nci maddesinin "a" fıkrasında; belediye ve mücavir alan sınırları içinde gerçek ve tüzelkişilerce işletilen her türlü müzelerin giriş ücretlerinin %5'inin belediye payı olarak ayrılacağı, ayrılan miktarın tahsilini takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar ilgili büyükşehir belediyesine ödenmesinin mecburi olduğu belirtilmiştir. Büyükşehir Belediyesince Tahsil edilen payın %75'inin Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca

bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre nüfusları oranında ilgili ilçe belediyelerine dağıtılması gerektiği belirtilmiştir.

Anılan hüküm gereği büyükşehir belediyelerinin bulunduğu illerde belediye sınırları içerisinde işletilen müzelere ilişkin giriş ücretlerinin %5'inin büyükşehir belediyelerine aktarılması, aktarılan tutarın %75'inin ise Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre nüfusları oranında ilgili ilçe belediyelerine dağıtılması gerekmektedir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir belediyesinin gelirleri" başlıklı 23'üncü maddesinin son fıkrasında: büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyelerinin; tahsil ettikleri vergiler ve benzeri malî yükümlülüklerden birbirlerine ödemeleri gereken payları zamanında yatırmamaları halinde, ilgili belediyenin talebi üzerine söz konusu tutarın, İller Bankası tarafından, yükümlü belediyenin genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek alacaklı belediyenin hesabına aktarılacağı belirtilmektedir.

Yapılan incelemede Van Büyükşehir Belediyesi tarafından tahsil edilen müze giriş ücretlerine ilişkin paydan 2021 yılı içerisinde belediyeye herhangi bir tutar gönderilmediği anlaşılmaktadır.

Belediye tarafından gelirlerin toplanması sorumluluğu kapsamında anılan müze payının takip ve tahsiline yönelik işlemlerin yapılması gerekmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, Van Büyükşehir Belediyesi ile gerekli yazışmaların yapıldığı, müze payının takibi ve tahsilatına başlanılacağı ifade edilmiştir.

BULGU 6: Diğer Kamu İdarelerinin Yetki ve Sorumluluğundaki Yerlere Ait Genel Aydınlatma Giderlerinin Ödenmesi

Edremit Belediyesinin yetki ve sorumluluğunda olmayan kamuya açık yerlere ait aydınlatma giderlerinin belediye bütçesinden ödendiği görülmüştür.

27.07.2013 tarih ve 28720 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Genel Aydınlatma Yönetmeliğinin 5'inci maddesinde; kamunun genel kullanımına yönelik bulvar, cadde, sokak, çıkmaz sokak, alt-üst geçit, yaya alt-üst geçidi, köprü, meydan, kavşak, yürüyüş yolu ve yaya geçidi gibi yerler ile halkın ücretsiz kullanımına açık ve ticari faaliyette bulunulmayan kamuya ait park, bahçe, tarihî ve ören yerleri gibi halka açık yerlerin aydınlatmaları ile trafik

sinyalizasyonun genel aydınlatma kapsamında olduğu ve bu yerlerin enerji giderlerinin genel aydınlatma kapsamında ödeneceği,

18'inci maddesinde ise; genel aydınlatma bedelinin ilgili belediyeler ile il özel idarelerinin genel bütçe vergi gelirleri payından karşılanacağı, ifade edilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 27'inci maddesi çerçevesinde meydan, bulvar, cadde, yol, sokak, park, spor ve kültürel tesislerin büyükşehir belediyesi ile büyükşehir kapsamındaki diğer belediyeler arasında dağılımına ilişkin esaslar büyükşehir belediye meclisi tarafından belirlenmiştir.

6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğünün Hizmetleri Hakkında Kanun'un 13'üncü maddesinde; otoyollar, Devlet yolları ve il yollarının Karayolları Genel Müdürlüğün görev ve sorumluluk alanında olduğu belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, büyükşehir belediyesi yetki ve sorumluluk alanında bulunan meydan, bulvar, cadde ve yollar ile Karayolları Genel Müdürlüğünün yetki ve sorumluluk alanında bulunan Devlet yolları ve il yollarına ait genel aydınlatma giderlerinin Edremit Belediyesi adına fatura edildiği ve belediye tarafından ödendiği görülmüştür.

Genel aydınlatma aboneliklerinin belediyenin yetki ve sorumluluk alanlarına uygun olarak belirlenmesi ve belediyenin sorumluluk alanında olmayan yerlere ait genel aydınlatma aboneliklerinin ilgili idarelere devredilmesi gerekmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta; gerekli saha çalışmalarına başlandığı, ilgili kurumlarla yazışmaların yapıldığı, saha çalışmaları ve gelecek olan cevap yazıları doğrultusunda işlem tesis edileceği ifade edilmiştir.

BULGU 7: Genel Aydınlatma Kapsamındaki Bazı Tesislerin Elektrik Dağıtım Şirketine Devredilmemesi ve Tesislerin Ticarethane Abone Grubundan Tarifelendirilmesi

Belediye sorumluluğunda bulunan bazı parkların elektrik abone grubunun aydınlatma grubu olarak belirlenmesi gerekirken ticarethane grubu olarak belirlendiği ve genel aydınlatma kapsamındaki bu tesislerin işletme yükümlülüğünün elektrik dağıtım şirketine devredilmediği tespit edilmiştir.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından belirlenen Perakende Satış Tarifesi Usul

ve Esasları'nın (E) bendine göre, ticarethane, yazıhane, resmi daire, şantiye ve geçici aboneler bir abone grubunu oluşturmakta ve ticarethaneler ile resmi dairelerin elektrik kullanımı aynı birim fiyattan fiyatlandırılmaktadır. Esaslara göre, tüccar, esnaf ve serbest meslek sahiplerinin faaliyetlerini yürüttükleri; ticarethane, ofis, atölye, depo, ardiye gibi yerler ticarethane abone grubu, kamu kurum ve kuruluşlarının ticari olmayan büroları da resmi daire abone gurubu kapsamına girmektedir.

Öte yandan Esaslar'ın (G) bendinde; il, ilçe, belde ve köylerdeki, cadde, sokak ile kamuya ait ücretsiz girilen park ve bahçe gibi halka açık yerlerin aydınlatılması genel aydınlatma abone grubu olarak belirlenmiştir. Genel aydınlatma abone grubunun ücret tarifesi, ticarethane-resmi daire abone grubuna kıyasla daha düşüktür.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na dayanılarak hazırlanan Genel Aydınlatma Yönetmeliği'nin 5'nci maddesinin ikinci fıkrasında; otoyollar ve özelleştirilmiş erişime kontrollü karayolları hariç, kamunun genel kullanımına yönelik bulvar, cadde, sokak, alt -üst geçit, köprü, meydan, kavşak, yürüyüş yolu ve yaya geçidi gibi yerler ile halkın ücretsiz kullanımına açık ve ticari faaliyette bulunulmayan kamuya ait park, bahçe, tarihî ve ören yerleri gibi halka açık yerlerin aydınlatmaları ile trafik sinyalizasyonu genel aydınlatma kapsamında ödeneceği belirtilmiştir.

Yönetmelik'in aynı maddesinin dördüncü fıkrasında; halkın ücretsiz kullanımına açık ve kamuya ait park, bahçe, yürüyüş yolu, tarihî ve ören yerlerinin aydınlatılması ile alt geçit ve trafik sinyalizasyonu için gerekli sistemlerin tesisi ve işletilmesinin ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına ait olduğu, ilgili kurum ve kuruluşların tesis edip bakım onarımını yaptıkları bu tür tesislerin işletme yükümlülüğünü dağıtım şirketine devredebileceği belirtilmiştir.

Bu düzenlemelerden, genel aydınlatma yükümlülüğünün dağıtım şirketinde olduğu, halkın ücretsiz kullanımına açık park bahçelerdeki aydınlatma direklerinin genel aydınlatma grubundan sayıldığı ve söz konusu yerlerin işletmesinin genel aydınlatma yükümlüsü olan dağıtım şirketlerine devredilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Belediyenin 2021 yılı hesap ve işlemlerinin incelenmesinde, Belediyenin sorumluluğunda bulunan bazı parklarda aydınlatma sistemlerinin dağıtım şirketlerine devredilmemesi ve diğer yandan genel aydınlatma sınıfındaki bu yerlerin ticarethane abone grubu olarak tarifelendirilmesi sonucu daha fazla mali külfete katlanıldığı görülmüştür.

İdare tarafından verilen cevapta, gerekli yazışmaların yapıldığı, gerekli düzenlemelerin

yapılacağı ifade edilmiştir.

BULGU 8: Belediyenin Kiraladığı Taşınmazlar İçin Akdedilen Sözleşmelerde Kamu İdarelerinin Taşınmaz Kiralamalarına İlişkin Genelgeye Aykırı Hükümlerin Yer Alması

Belediye tarafından kiralanan taşınmazlar için düzenlenen kira sözleşmelerinde Kamu İdarelerinin Taşınmaz Kiralamalarına İlişkin Genelgeye aykırı hükümlere yer verildiği görülmüştür.

16.01.2019 tarihli ve 30657 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İdarelerinin Taşınmaz Kiralamalarına İlişkin Genelge’de; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu uyarınca yapılacak yeni taşınmaz kiralamalarında bu genelgede belirtilen esaslara uyulacağı, taşınmaz kiralamalarında sözleşmelere kiralama ile ilgili vergi, resim ve harçların kiraya verene ait olduğuna, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre, kira bedelinden vergi tevkifatı yapılması gereken hallerde; kira bedelinden gelir vergisi ve sair kanuni kesintiler yapıldıktan sonra kalan kısmının kiraya verene ödeneceğine dair hükümler konulacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, belediye tarafından kiralanan taşınmazlara ait kira sözleşmelerinde vergi tevkifatının kiracı olan Belediyeye ait olduğunun belirtildiği görülmektedir.

Belediyenin, yeni taşınmaz kiralamalarına ait kira sözleşmelerini akdederken Genelge’de yer alan hükümler doğrultusunda hareket etmesi gerekmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, genelgeye aykırı hüküm konulmaması ve mevzuata göre doküman hazırlanması konusunda gerekli eğitimlerin verildiği ifade edilmiştir.

BULGU 9: İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması

Belediyede çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa’nın “Çalışma şartları ve dinlenme hakkı” başlıklı 50’nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'uncü maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2021 yılında 555 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı'nın 30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin

kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede Edremit Belediyesinde kadrolu işçi pozisyonunda çalışan 46 personelden 10'unun 200; 4'ünün 100 günün üzerinde kullanılmamış izni bulunduğu tespit edilmiştir.

Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde Belediyede çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve belediyeye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullanılması sağlanmalıdır.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>